

מ"ח 5765/13 - יוחנן ברקאי נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

מ"ח 5765/13

לפני:

המבקש:

כבוד המשנה לנשיא מ' נאור
יוחנן ברקאי

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשה למשפט חוזר

בעצמו

המבקש:

החלטה

1. לפניי בקשה להורות על קיומו של משפט חוזר לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט).

רקע עובדתי והליכים קודמים

2. עובדות פרשה זו פורטו בהרחבה בהכרעת הדין של בית המשפט המחוזי, על כן, אסתפק בתיאור תמציתי של העובדות הרלוונטיות לבקשה, כפי שנקבעו שם. בשנת 2004 עבד המבקש כשומר לילה בפנימייה בנתניה (להלן: הפנימייה). במסגרת זו הכיר את מר אנטולי פאף (להלן: המנוח) שעבד אף הוא כשומר בפנימייה. לאחר שפוטר המבקש מעבודתו, נהג להטריד את המנוח באופן טלפוני ובמקום עבודתו. בין היתר, הגיע המבקש ביום 5.2.2005 לפנימייה ואיים על המנוח ברצח, ואז התלונן המנוח נגדו במשטרה. בהמשך התקבל המבקש לעבודה כשומר בכניסה למושב כפר חוגלה שבעמק חפר וקיבל לידיו אקדח. ביום 16.3.2005 נטל המבקש מעמדת השמירה בכפר חוגלה אמצעי קשר האמור להימצא

במקום כל העת (להלן: המירס). באותו הלילה התקשר באמצעות מכשיר המירס למוקדן חברת האבטחה בה הועסק ואישר את התייצבותו למשמרת בכפר חוגלה, וזאת על אף שהיה באותו הזמן באזור הפנימייה. לאחר מכן ירה המבקש באקדח כדור בעורפו של המנוח, שהיה בדרכו לפנימייה. המנוח נפצע אנושות, נפל על פניו ארצה והמבקש עזב את המקום. מאוחר יותר נצפה מגיע למשמרתו בכפר חוגלה. המנוח, שנמצא על ידי עובר אורח, פונה לבית החולים, שם נפטר מפצעיו.

3. המבקש הורשע ברצח בכוונה תחילה (עבירה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977) (פ"ח 1049/05, ניתנה מפי כבוד השופטת י' אמסטרדם, בהסכמת כבוד השופטים א' טל ור' לבהר-שרון, ביום 15.8.2007). בפסק הדין פורטו בהרחבה אדני ההרשעה ונותחו הראיות שעמדו בפני בית המשפט. בין היתר צוין שם כי "צבר הראיות הישירות בתיק דנא ביחד עם הראיות הנסיבתיות מוליק למסקנה הגיונית יחידה לפיה, הנאשם רצח את המנוח בירה מאקדחו עת ירה בעורפו של המנוח." (שם, פסקה 128). דינו של המבקש נגזר למאסר עולם והוטל עליו לשלם פיצוי כספי למשפחת המנוח (גזר הדין מיום 9.10.2007).

4. ערעור שהגיש המבקש על פסק הדין בעניינו – נדחה (ע"פ 9623/0, השופטים א' א' לוי, ע' ארבל וא' חיות, 30.6.2010). בפסק הדין בערעור צוין בין השאר כי: "הראיות אותן פרטתי מפלילות את המערער במידה שאין למעלה ממנה כמי שגרם את מותו של המנוח." (שם, פסקה 4). בקשתו של המבקש לקיום דיון נוסף בעניינו נדחתה (דנ"פ 5438/10, הנשיאה ד' ביניש, 15.8.2010) וכך גם בקשתו לעיון חוזר באותה ההחלטה (1.12.2010). המבקש הגיש בקשה למשפט חוזר, בה הציע הסבר לראיות נגדו וטען כי נגרם לו עיוות דין בהרשעה. הבקשה נדחתה (מ"ח 138/11, השופט ס' ג'ובראן, 25.7.2011) וכך גם בקשתו לעיון חוזר בהחלטה על דחייתה (21.11.2011). לאחר מכן, הגיש המבקש בקשה להורות "למשרד הבריאות ו/או קופת החולים" לאפשר לו לעיין בתיקו הרפואי של המנוח, לצורך הגשת בקשה למשפט חוזר. הבקשה נדחתה כיוון שלא הוגשה במסגרת ההליך המתאים לה (החלטת הרשמת ל' בנמלך מיום 6.3.2013). לאחר כל זאת, הגיש המבקש את הבקשה למשפט חוזר שלפניי.

הבקשה למשפט חוזר והתשובות לה

5. טענתו המרכזית של המבקש, בבקשתו החדשה, הינה כי לאחרונה התברר לו כי המנוח סבל מבעיות נפשיות קשות, פנה לקבלת טיפול והשתמש בתרופות פסיכיאטריות. הוא סבור כי בכך יש כדי לקעקע את אמינות תלונתו של המנוח לפיה המבקש איים לרצוח אותו, אשר היוותה, לדעתו, אחת מהראיות המרכזיות נגדו. על רקע זה, עותר המבקש כי יותר לו לעיין בתיקו הפסיכיאטרי של המנוח. בנוסף, נתלה המבקש, שהיה עורך דין, בהחלטת בית הדין המשמעתי המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו (להלן: בית הדין המשמעתי) לפיה אם יזוכה, תבוטל הוצאתו מהלשכה. לשיטתו, החלטה זו מלמדת כי גם לשכת עורכי הדין מאמינה בחפותו. עוד נסמך המבקש על הצגה שהעלו האסירים בבית הסוהר בו הוא מרצה את עונשו וטוען כי תכני ההצגה מלמדים על השוני בינו לבין האסירים האחרים וכי "אין לבחון את המבקש ככל אסיר אחר". לצד זאת, המבקש שב ומכחיש כי רצח את המנוח וטוען כי היה

עקבי בהכחשותיו, חרף איומי החוקרים עליו בדרך לחקירתו במשטרה. המבקש טוען כי הרשעתו התבססה על ראיות נסיבתיות המהווה "אוסף של צירופי מקרים אומלל". הוא מנסה להציע הסבר לראיות שעמדו נגדו, לרבות היעלמות הכדורים מהמחסנית שהייתה ברשותו, יחסיו עם המנוח, תלונת המנוח נגדו, נטילת המירס על ידו, האמרות שמסר במשטרה, הימצאותו בזירת הרצח, והימצאות תרמיל כדור מאקדחו בזירה.

6. המדינה מתנגדת לבקשה. לטענתה, בניגוד לטענות המבקש, תלונת המנוח נגדו לא הייתה אחת הראיות המרכזיות לביסוס אשמתו, אלא היא שימשה כראיה למניע לרצח בלבד, בעוד שאשמת המבקש הוכחה בראיות חזקות ביותר. לדבריה, אף המניע והרקע לרצח הוכחו באמצעות ראיות נוספות, מלבד התלונה. לפיכך, טוענת המדינה כי אף אילו הייתה מתקבלת טענת המבקש לגבי תלונת המנוח נגדו, לא היה בכך להביא לכל שינוי בהרשעתו. עוד מדגישה המדינה כי המבקש לא הניח כל תשתית עובדתית לטענותיו בדבר מצבו הנפשי של המנוח – הוא לא פירט על מבוססת מסקנתו בעניין זה, מתי נתגלו לו הדברים ומה אופי "הבעיות הנפשיות הקשות" מהן סבל המנוח, לדעתו. על כן, סבורה המדינה כי אין בטענות המבקש בעניין זה כדי לבסס עילה לעריכת משפט חוזר או כדי להצדיק מתן צו המאפשר לו לעיין בתיקו הפסיכיאטרי של המנוח, אם אכן קיים תיק כאמור. באשר להחלטת בית הדין המשמעתי, מציינת המדינה כי ההחלטה אינה כוללת כל קביעה או הבעת עמדה לגבי הסיכוי שטענות המבקש בדבר חפותו יתקבלו. מעבר לכך, היא מבהירה כי לא ניתן לבסס עילה למשפט חוזר על החלטה של לשכת עורכי הדין כשלעצמה. לבסוף, טוענת המדינה כי הדברים שנאמרו בהצגה בבית הסוהר בו מרצה המבקש את עונשו, אינם מעלים או מורידים ומזכירה כי בהכרעת הדין צוטטו אמרות של המבקש המבססות היטב את "מסוגלותו לרצוח".

7. בתגובתו לתשובת המדינה, מדגיש המבקש כי יש לבחון את בקשתו החדשה בפני עצמה, באופן נפרד ובלתי תלוי בבקשות שהגיש בעבר. בנוסף, הוא חוזר על טענותיו הקודמות ומדגיש את חשיבותה של תלונת המנוח להרשעתו.

הכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה, בתשובות לה ובנספחים הרלוונטיים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. המבקש לא הצליח להניח תשתית ראיתית שתוכיח, ולו לכאורה, התקיימותה של כל עילה המצדיקה קיום משפט חוזר.

9. נראה כי המבקש מנסה להיתלות בעילה למשפט חוזר הקבועה בסעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט, שעניינה הצגת "עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון". עם זאת, לא עלה בידו לבסס עילה זו, או כל עילה אחרת למשפט חוזר. המבקש לא הראה כי המנוח סבל מ"בעיות נפשיות קשות" וכי אלו השפיעו על תלונתו נגדו. עם זאת, אף אילו הייתי מניחה, לטובת המבקש, כי יש יסוד לטענתו זו – וכאמור, איני קובעת כך כלל ועיקר – לא היה בכך לשנות את תוצאות משפטו. נגד המבקש עמדו ראיות שונות ורבות שהובילו

להרשעתו. ראיות אלו נדונו בהרחבה בפסקי הדין בעניינו. עיון בהכרעת הדין מעלה כי תלונתו של המנוח נגד המבקש לא הייתה בין הראיות המרכזיות שעליהן התבססה המסקנה המרשיעה בבית המשפט המחוזי. בנוסף, כפי שצינה המדינה, גם בית המשפט העליון לא מנה את התלונה בין הראיות שביססו את אשמתו של המבקש והובילו לדחיית ערעורו (ראו פסקאות 3-4 לפסק הדין בערעור). מעבר לכך, נראה שאין חידוש של ממש בעצם הטענה כי המנוח סבל מקשיים נפשיים. כך, בהכרעת דינו של המבקש הוזכר כי בתו של המנוח ציינה כי הלה חלה בעבר בסרטן, ובתקופה מסוימת נזקק לטיפול פסיכיאטרי והיה מדוכא. בהסתמך על דברים אלה ההגנה אף העלתה את האפשרות כי המנוח התאבד, טענה שנדחתה על ידי בית המשפט. מכאן, שהאפשרות כי המנוח סבל ממצוקה נפשית עמדה לנגד עיניי בית המשפט המחוזי. בהקשר זה, יש לחזור ולהדגיש כי כאמור, לא הוכח כי המנוח אכן סבל מקשיים נפשיים, מה חומרתם והאם היה בהם להשפיע על תלונתו נגד המבקש. מכל מקום, לאור האמור, אין בטענותיו של המבקש בעניין זה להקים לו עילה למשפט חוזר. בנסיבות אלה, גם איני מוצאת מקום להיענות לבקשתו לעיין בתיקו הפסיכיאטרי של המנוח, אם אומנם קיים תיק כאמור.

10. אף טענותיו הנוספות של המבקש אינן מבססות את המסקנה כי המקרה דנא נמנה עם המקרים הנדירים המצדיקים משפט חוזר. טענות המבקש בנוגע להחלטת בית הדין המשמעתית ולגבי התכנים העולים מההצגה שהועלתה בבית הסוהר, אין בהן כל תרומה לבקשתו למשפט חוזר. יתר טענותיו של המבקש הן טענות ערעוריות מובהקות, התוקפות את נכונות ההכרעה בפסקי הדין בעניינו ומתעמתות עם הממצאים שקבע בית המשפט המחוזי ואשר אומצו על ידי בית המשפט העליון. מדובר בטענות החוזרות על טענות שהועלו בהליכים הקודמים בעניינו של המבקש, ואשר נדחו על ידי שתי ערכאות. מובן כי טענות מסוג זה אינן מקימות עילה למשפט חוזר, שכן, כידוע משפט חוזר אינו דרך לקיום ערעור נוסף על טענות שהועלו ונדחו (ראו: מ"ח 2113/09 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (16.9.2009); מ"ח 7/07 ברמן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (22.8.2007)).

11. סוף דבר: הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"א בשבט התשע"ד (12.1.2014).

המשנה לנשיא